

EKSİK OLAN DİL BİLGİSİ TERİMLERİMİZ ÜZERİNE

Mehmet ÖZMEN

Çukurova Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü, 01330, Balcalı/Adana

1. Bugün kullandığımız, Türkçeleşmiş, yerleşmiş ve genel kabul görmüş dil bilgisi terimlerine, uzun ve zahmetli bir dönemden sonra varılabilmektedir. Dilciler, uzun yıllar, bir kavram için, değişik nedenlerle, birbirlerinden farklı terimler kullanmış, bunun sonucu olarak da, karşılıklı anlaşmada ve öğretimde ciddi sorunlarla karşılaşmıştır. Bugün bu sorunların büyük bir kısmı aşılmış ve az çok sağlıklı bir ortama kavuşulmuştur.

Dil bilgisi terimleri, büyük bir oranda Türkçeleşmiş ve yerleşmiş olmakla birlikte, hâlâ dil bilgisiyle ilgili kavramların tanımlarında tam bir uzlaşmaya varabilmiş ve hâlâ dil bilgisiyle ilgili her kavramı karşılayacak terim sayısına ulaşabilmiş değiliz. Herhâlde, bu yetersizliklerin ve eksikliklerin aşılabilmesi için, belli bir süreye ve bu konuda harcanacak çabaya ihtiyaç vardır. Biz burada özellikle kelime çeşitleri ve cümleyle ilgili kavramlar ve eksikliğini hissettiğimiz dil bilgisi terimleri üzerinde duracağız.

Dil bilgisi kitaplarında ve dil bilgisi terimleri sözlüklerinde, kelime çeşitleri üzerinde değişik yönleriyle durulmuştur. İlgili kaynaklar, tasnif şekli ne olursa olsun, kelimeleri, kendi aralarında, “isim, sıfat, zamir, zarf, fiil, ünlem, edat, bağlaç” diye sekiz ayrı türe bölmüştür. Aynı durum Türkçe Sözlük (1998) için de geçerlidir. Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlüğünde, kelimeler, söz dizimi içerisinde kullanılmış biçimlerine göre adlandırılmıştır.

Vecihe Hatiboğlu (1978), ada (8), sığata (107), adıla (10), belirtece (22), eyleme (51), ünleme (126-127), ilgece (72) ve bağlaca (18) sözcük demiştir; ancak, belirtece verilen örnekler arasında, “en fazla” ve “en çok”; ünleme verilen örnekler arasında da “vah vah, tangır tungur, mırıl mırıl, şakır şakır” kelime gruplarına yer verilmiştir.

Zeynep Korkmaz (1992), isime (88), sığata (178), zarfa (178), fiile (61) bağlaca (18), kelime; ünleme, kelime veya kelimeler (157-158); edata, gramer görevli müstakil kelime (51) demektir. Bu tanımlara ve-

rilen kelime örnekleri arasında, sıfat için “uzun uzun”; ünlem için “a doktor, ey şair, vah vah”; bağlaç için “buna göre, bundan dolayı, bu sebeple, bunun üzerine, bunun için” gibi kelime grupları da bulunmaktadır.

Ahmet Topaloğlu (1989) da isim (90), bağlaç (34), fiil (70), sıfat (127), zamir (165), zarf (166), ünlem (149) ve takı (138) için kelime türü demiştir. Ünlem için verilen örnekler arasında “vah vah” ikilemesi de bulunmaktadır.

Berke Vardar ve arkadaşları (1980), ada birinci anlam olarak *sözcük* (16), sıfata ve ünleme *sözcük* ((128, 150-151); adıla, *biçimbirim* ve türlü biçimbirimlerin oluşturduğu *dilbilgisi ulamı* (16); belirtece *birim* (35); eyleme, geleneksel dil bilgisi için *sözcük* (79); bağlaca ve ilgece *biçimbirim* (32, 94) demektedirler.

Jean Deny (1941), kelimeleri, isim (nom), fiil (verbe), edat (particule) adı altında üç gruba ayırmıştır. İsmi kendi içerisinde, “alem, zamir, sıfat, zarf” (147) diye dörde, edatları da “edatlar (559), bağlaçlar (636), nidalar (676)” diye üçe ayırmıştır. Jean Deny, kelime türlerinin kendi aralarındaki ilişkiler konusunda bir yandan “Kelimelerin muhtelif kısımlarını ayırt eden hudut hattı her vakit pek sarih olarak çizilmemiştir (144)” derken, diğer yandan, “Türkçede türlü türlü söz kısımlarının karşılıklı olarak birbirine girift ve girgin bir halde bulunduğu dair şu söylediğimiz şeylerden, bu dilde hiçbir şeyin ayırt edilmemiş ve uzviyetsiz bir yığın halinin var olduğu zannına düşmemeli. İçlerinden bir çoğu ancak alem, bir çoğu sıfat vs. olarak kullanılan büyük miktarda kelimeler olduğu gibi, hiçbir ismî mahiyeti olmaksızın sırf fiilî olan sıgalar da vardır.” (148) diyerek, bazı kelime türleri arasında, geçişler olmakla birlikte, bazı kelimelerin bazı türler için kullanıldığını belirtmektedir.

Muharrem Ergin (1962), kelimeleri “isimler, fiiller, edatlar” olmak üzere önce üç gruba ayırır (205). Ergin isimleri, dar mânâda isim, geniş mânâda isim olarak iki gruba ayırarak, “Varlık ve mefhumların adı olarak nesnelere karşılıyan isimlere dar mânâda isim”, “isim, sıfat, zamir ve zarf”a da geniş mânâda isim demektedir (206). Ergin, ünlem, bağlaç ve edatları da edat adı altında incelemektedir. Ergin sonuç olarak yine kelimeleri, isimler (207), sıfatlar (232), zarflar (244-245), zamirler (249), fiiller (266), ünlemler (329), bağlama edatları (332), son çekim edatları (345) olmak üzere sekiz kelime çeşidi içinde değerlendirmiş ve verdiği kelime örnekleri arasında, kelime gruplarına yer vermemiştir.

Tahsin Banguoğlu (1974), kelimeleri söz içindeki işleyişleri bakımından “ad, sıfat, zamir, zarf, takı, bağlam, ünlem ve fiil” diye “8 söz bölüğüne (parties du discours)” ayırmakta ve her birini “kelime” olarak ele almaktadır (152). Banguoğlu, “Adları ikilemek suretiyle de bir tür

berkitme sıfatları yaparız.” (349) diyerek, verdiği sıfat örnekleri arasına ikileme örnekleri de katmıştır. Sıfatlarda karşılaştırma üzerinde durulurken de “o kadar” edat grubu, sıfat örnekleri arasında gösterilmiştir (346). Yine berkitme zarfları arasında da edat gruplarına yer verilmiştir (376). Bağlamlara örnekler verilirken, yerverme bağlamları arasında “hâl böyleyken”, sonuç bağlamları arasında “buna göre, bundan dolayı, bunun üzerine, bunun için, bu sebeple” kelime gruplarına da yer verilmiştir (392). Ünlemlerde, “birleşikler, üremeler” başlığı altında “ dilimizde, belirtme öbekleri ve yargı öbekleri hâlinde pek çok ünlemler vardır” demektedir (401).

Tahir Nejat Gencan (1975) da Türkçedeki kelimeleri dilbilgisi bakımından, “ad, sıfat, eylem, belirteç, ilgeç, bağlaç, ünlem” diye sekiz çeşide ayırır (137). Gencan da, pekiştirme sıfatları (170-171) ve belirteçler (379-380) arasında, ikilemelere yer vermiştir. Bunun yanında, “hiç olmazsa, hiç değilse; ah nolaydı; Allah kerim; bir daha, bir kez (kere) daha, beş defa, bin defa; çok kez (kere), ikide bir” gibi kelime grupları ve kalıplaşmış cümlecikler de zarf çeşitlerine örnek olarak verilmiştir (382-383). Gencan (1975: 429) “Bununla birlikte (beraber), bunun için, onun için, şunun için, bundan dolayı, bundan ötürü, bu nedenle, her nasılsa, hal (durum) böyle iken, bunun üzerine, başka bir deyişle (deyimle) ... gibi deyim değerli söz öbekleri de, türlü anlam ayırtılılarıyla tümceleri bağlayarak bağımsız önermeler durumuna getirir.” diyerek bu sözleri de bağlaçlar arasına almıştır. Gencan, bazen cümlelerin ünlem, bazen de ünlemlerin cümle değerinde kullanılmalarına da örnekler vermektedir (440).

Haydar Ediskun (1985) da “Anlam bakımından, kelimeler, birtakım bölümlere, sınıflara ayrılırlar. Bu bölümlerin her birine **kelime çeşidi**, **kelime sınıfı** denir. Kelime çeşitleri şunlardır: isim, sıfat, zamir, fiil, zarf, edat, bağlaç, ünlem.” (103). diyerek ismin, sıfatın, zamirin, fiilin, zarfın, edatın, bağlacın, ünlemin kelime olduğunu belirtmiştir. Ediskun da “zaman zarf”(275), “yer zarfı”(277) ve “durum zarfı”(279) öbekleri başlıkları altında, kelime gruplarını zarflara örnek olarak vermiştir. Ayrıca “deyimleşmiş zaman zarfları” ve “deyimleşmiş yer zarfları” adı altında bazı deyimleri zarflara örnek olarak göstermiştir (276, 278). Yine durum zarflarına ikileme örnekleri de verilmiştir (279-280). Bağlaçlarda, “bununla beraber (birlikte)”(305), “Nerede kaldı ki”(319); ünlemlere verilen örnekler arasında ise ikilemelere yer verilmiştir (322).

A. Dilâçar (1989: 99), “Dilbilim, *nomen*’in yanında bir de *substantivum* tanır. Bunlardan birincisi, içine *substantivum*’dan başka *adjectivum*’u ve *pronomnen*’i de alır.

Substantivum'a isim diyeceksek, *nomen* için de başka bir terim bulmak gerekir. Ortada *isim*'le *ad* vardır; bunlardan biri *substantivum*, öbürü de *nomen* olarak kullanılabilir. *Zamir*'i karşılayacak terim de buna göre ayarlanır.” demektedir. Buna göre, Dilâçar, *nomen* karşılığı olarak *substantivum* , *adjectivum* ve *pronomem*'in üçünü birlikte karşılamak üzere *ad*; *substantivum*'a da *isim* denebileceği kanısındadır.

Dilâçar'a göre (1989: 93), “*grammatikal ulamlar* (Fr.catégories grammaticales)”ın yani, “Cümle ya da söz öğelerinin niteliği, yapı ve göreve göre ayrıldıkları sınıflar, ulamlar” vardır. “Örneğin, isimlik (nominal) ulamının karşısında fiillik (verbal) ulam yer aldığı gibi sıfatlık (adjectival), zamirlik (pronominal), zarflık (adverbial) ulamlar da vardır. İsimlik'le isimi, sıfatlık'la sıfatı, zamirlik'le zamiri, fiillik'le fiili, zarflık'la zarfı birbirleriyle karıştırmamak gerekir.”. Yine Dilâçar'a göre, “*Gezmekten hoşlanırım*'da *gezmekten* isim değil ama burada isimlik”, “*Okuduğum kitap*'ta *okuduğum* sıfat değil ama sıfatlık”, “*Ağlıyarak koştum*'da *ağlıyarak* zarf değil ama zarflık”, “*Gördüğün bu mudur?*'da *gördüğün* zamir değil ama zamirlik”, “*Şu çocuğu hötle*'de *hötle*, höt! ünleminden türemiş bir fiillik”tir. Ayrıca, “‘Söz bölükleri’ denilen sözcük sınıflarının bu ulamlarla ilgisi yoksa da, sayıları 8-9’u bulan bu ‘sınıflar’ son çözümlemede”, “bilimsel gramerde onomatorrhèmes (Yun. onoma = isim + rhema = fiil)” denilen “tek bir kaynaktan toplanır.”.

Dilâçar (1989: 93) sıfatlık (adjectival), zamirlik (pronominal) ve zarflık (adverbial) terimlerinin tanımlarını ise şöyle yapar: “1. *sıfatlık*: bir ismi ya da zamiri ‘renklemek’ (İng. Modify) için kullanılan sözcük ya da sözcük takımı”; “2. *zamirlik*: başka bir söz bölümünden olduğu hâlde, bir zamirin niteliğini taşıyan, onun görevinde bulunan sözcük ya da sözcük takımı”; “3. *zarflık*: bir fiili, sıfatı ya da bir zarfı ‘renkleyen’ sözcük, sözcük takımı ya da cümlecik”.

Dilâçar (1989: 98), kelime çeşitleri, kelime çeşitleri arasındaki ilişkiler ve bir kelimenin söz dizimi içerisinde birden çok türde kullanılması konusunda ise: “Geleneksel ‘söz bölüklerine’ (parties du discours) geçtiğimizde, dilde gördüğü göreve göre bir sözcüğün dört, beş ‘bölük’ ya da tür ulamına girebildiğini görürüz.”. “Bu durumda dil hazinesindeki sözcükleri kesin olarak ulam ulam ‘söz bölükleri’ne ayırıp sınıflamak dilbilim ilkelerine aykırı düşer. Böyle olmakla birlikte, her sözcüğün boynuna bir bölük yaftası asılamaz demekten isim, sıfat, zamir, fiil, edat, zarf, bağlaç gibi görev ve kavramların varlığı yokumsanıyor anlamı çıkarılmamalıdır. Bunlar vardır ve her dilci bu gerçeği kabul eder.” demektedir.

Kaynaklardan da anlaşılacağı gibi, dil bilgisi kitaplarında ve dil bilgisi terimleri sözlüklerinde, “isim, sıfat, zarf, zamir, ünlem, bağlaç, edat

ve fiil” terimleri, kelime çeşitlerini karşılamaktadır. Bununla birlikte, pek çok dilci, kelime çeşitlerine örnek verirken, kelimeler arasında, kelime gruplarına da yer vermişlerdir.

2. Kelime, kelime türleri ve kelimedeki büyük söz birliklerinin birbirlerinin yerine kullanılmaları:

Kaynaklarda da belirtildiği gibi, sekiz türe ayrılan kelimeler, kendi aralarında, birbirlerine yakınlıkları göz önünde alınarak bazı ana gruplara ayrılabilirler. Genel olarak, isim, sıfat, zarf ve zamirler bir grup, ünlem, edat ve bağlaçlar bir grup oluştururken, fiiller de tek başına ayrı bir özellik sergiler. Bir kelimenin türünü, söz dizimi içerisindeki işlevi belirlemekle birlikte bunu daha çok isim, sıfat ve zarf için söyleyebiliriz. Aynı şeyi, edat, bağlaç ve ünlem için ise kısmen söyleyebiliriz. Hele fiil için hiç söyleyemeyiz. Demek ki bazı kelime türlerini söz dizimi içindeki işlevi belirlerken, bazı kelime türlerinde hep aynı kelimeler kullanılmaktadır. Bu tür kelimeler, sözlüklerde ve gramer kitaplarında, kelime türlerini örneklendirme söz konusu olduğunda, geçici olarak kullanıldıkları görevlerde değil asıl ve yaygın olarak kullanıldıkları ulamlarıyla mütalaa edilirler. Bir ünlem, bir bağlaç, bir edat isim gibi kullanılsa da isimler arasında yer almaz. Mesela, *ev, araba, halk, deniz* veya *hava* kelimelerini isim, *ben, sen, biz, kendi* kelimelerinin zamir dışındaki bir kelime türüne örnek olarak verildiğini göremeyiz.

Kelime türlerini isimden bağlaça ve edata kadar ele aldığımızda, kelimelerin kimliklerinin tayininde, işlevselliğin her zaman kesin bir belirleyiciliğinin olmadığını görüyoruz. Bunu kelimelere birbirlerine olan yakınlıkları açısından baktığımızda da görebilmekteyiz. Tür olarak, ismin sığata yakınlığı ile sıfatın edata, bağlacın zarfa, ünlemin zamire yakınlığı aynı değildir. Söz dizimi içerisinde bakıldığında, isim olarak kullanılan bir kelime, büyük bir ihtimalle sıfat olarak, sıfat olarak kullanılan bir kelime de isim olarak kullanılabilir. Bunu kısmen zarf için de söyleyebiliriz. Söz dizimi içerisinde zarf olarak kullanılan bir kelime, isim olarak kullanılabilir; ama, her zarf sıfat olarak kullanılamaz. Bu, zamirler için daha da sınırlayıcıdır. Bir zamiri, sıfat olarak da zarf olarak da kullanamayız. Hele bir ünlemi bağlaç, bağlacı zarf, edatı zamir, zamiri bağlaç olarak hiç kullanamayız. Kelime türlerini, söz dizimi içerisindeki işlevi belirlemekle birlikte, yine de bazı kelimeler ya çoğunlukla ya da her zaman, isim, sıfat, fiil, zarf, zamir, ünlem, edat veya bağlaç görevinde kullanılmaktadır; ancak, kelime türlerinin hâl eki almış olmaları, isim muamelesi görmüş olmaları, onların türler arasında bir

eşitliğe, denklığe, özdeşliğe gittiğini göstermez. Bu, isim soylu kelimelerin, isim gibi kullanılabilmesini, çoğu zaman veya hep, bir türde kullanılan bir kelimenin zaman zaman geçici olarak başka bir tür görevinde de kullanılabilmesini gösterir.

İşte terimlerle olan sıkıntılardan biri, türler arası ilişkilerde doğmaktadır. Bir kelimenin sürekli veya yaygın olarak hep aynı ulamda kullanılmasıyla, geçici olarak, başka bir ulamda kullanılması aynı şey değildir.

Dil bilgisi kitaplarında ve dil bilgisi terimleri sözlüklerinde, isim, sıfat, zarf, zamir, fiil, ünlem, bağlaç ve edat terimleri, kelime türü karşılığında kullanıldıklarına ve kelime türlerini karşıladıklarına göre, hem kelime türlerinin birbirlerinin yerine kullanılmaları hem de iki veya daha fazla kelimeden oluşan, ancak birleşik kelime olmayıp kelime grubu veya cümle değeri olan unsurlar için, isim, sıfat, zarf, zamir, fiil, ünlem, bağlaç ve edat dışında farklı terimler kullanmak durumundayız. Nitekim, bazı gramer kitaplarında ve dil bilgisi sözlüklerinde, kelime olarak verilen kavramlar için, kelime grubu ve cümle örneği verilmesi, böyle bir sıkıntının varlığını göstermektedir.

Kelime ve kelime grupları yanında bir de tek kelimeden oluşan, isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiiller vardır. Bu kelimeler, söz dizimi içerisindeki işlevine göre isim, sıfat, zarf görevinde olabilir. Keza, bazı tek kelimeden oluşan çekimli fiiller bağlaç görevinde kullanılabilir; ancak bunları, gerçek anlamda isim, sıfat, zarf veya bağlaç yerine koymamız, onlarda, yapım ekiyle türetilmiş kelimelerdeki yapısal özelliği görmemiz mümkün değildir. Biz, elimizdeki dil malzemesini incelerken ona, ne sadece işlev, ne sadece anlam ne de sadece yapısal açıdan bakabiliriz. Değerlendirdiğimiz malzemeyi bütün yönleri ile ele almak zorundayız.

İşte sekiz kelime türü içerisinde, sürekli olarak belli bir tür için kullanılan bir kelimenin geçici olarak bir başka tür yerine kullanılması veya kelime grubu veya cümlelerin kelime türü işlevinde kullanılmaları durumunda, her bir kullanım biçimi için farklı terim kullanmak gerektiği kanısındayım. Bazı dilcilerin “isim soylu kelime”, “ad soylu kelime”, “adlık”, “geniş anlamda isim”, “dar anlamda isim”; dar anlamda isime “ad”; isim, zamir sıfat ve zarfa “isim” deme ihtiyacını duymaları, Dilâçar’ın, isimlik, sıfatlık, zamirlik, zarflık, fiillik teklifleri bu ihtiyaçtan ve sıkıntıdan doğmaktadır.

Bana göre, yaygın olarak veya her zaman sadece bir ulamda kullanılan kelimeleri karşılayan terimler yanında, türlerin geçici olarak birbirlerinin yerine kullanılmaları durumunda da yeni bir terimle karşılanmaları gerekmektedir. Öyleyse, yaygın olarak veya her zaman bir türde

kullanılan kelimelere, isim, sıfat, zarf, zamir, ünlem, edat bağlaç adını verirken, geçici olarak birbirlerinin yerine kullanılan kelimelere de yeni bir terim kullanmamız gerekmektedir. Buna göre kelime türleri için mevcut terimleri çağrıştıracak biçimde, *isimsi*, *sıfatımsı*, *zamirimsi*, *zarfımsı*, *ünlemsi*, *edatımsı* ve *bağlacımsı* terimlerinin kullanılması yararlı olacaktır.

Bunların yanında, kelimedен büyük söz birliklerinin de kelime türleri yerine kullanıldığını görüyoruz. Kelimedен büyük söz birlikleri, özellikle kelime grupları, söz dizimi içerisinde isim, sıfat, zamir, bağlaç gibi değişik görevlerde kullanılmaktadırlar. Bunun için kelime türü görevinde kullanılan kelime gruplarına ve cümlelere de *isimlik*, *sıfatlık*, *zarflık*, *bağlaçlık*, *ünlemlik* ve *fiillik* terimlerini kullanmalıyız. Artık, söz dizimi içerisinde, her zaman zarf olarak kullanılan bir kelimeye *zarf*, zarf görevinde kullanılan kelime hâlindeki zarf-fiile *zarfımsı*, zarf görevinde kullanılan zarf-fiil grubuna *zarflık*, her zaman sıfat olarak kullanılabilen kelimeye *sıfat*, sıfat görevinde kullanılan bir sıfat-fiile *sıfatımsı*, sıfat-fiil grubuna ise *sıfatlık* demek gerektiğini düşünüyorum. “Ey Türk Gençliği!” *ünlem* değil *ünlemlik*, “Mehmet!” seslenmesi ise *ünlemsi* olmalıdır. “Geliyorum” ifadesi de “Yardım ettik.” ifadesi de, cümle açısından yüklemdir; ama, “gel-” fiil, “yardım et-” söz dizimi açısından birleşik fiil, yüklem içerisindeki işlevi bakımından “fiillik” olmalıdır. Yine “Masadakini getir.” Cümlesinde ise, “masadaki” *zamirimsi*, “Masanın üstündekini getir.” cümlesinde, “masanın üstündeki” *zamirlik*, olmalıdır.

Buna göre kelime türlerini, türlerin birbirlerinin yerine kullanılmasını ve kelimedен büyük söz birliklerinin kelime türü işlevinde kullanılmasını aşağıdaki gibi adlandırabiliriz.

2.1. İsim, isimsi, isimlik

İsimler ve isim soylu kelimeler için ayrı ayrı terim kullanma sıkıntısı hep hissedilmiştir. Eğer tür belirlemek salt işlevselliğe kalsaydı, böyle bir sıkıntı duyulmazdı.

Zeynep Korkmaz (1992: 88, 90) dar anlamda isim için *isim* ve “isim, sıfat, zamir, edat, zarf, bağlaç ve ünlem” için *isim soylu kelime*; Vecihe Hatiboğlu (1978: 8, 10,11), dar anlamda isim için *ad*, “ad, adıl, belirteç, bağlaç ve ünlem” için *adlık*; “ad durumundan birine girebilen ve tümcede ad gibi görev alan sözcük” için *ad soylu sözcük*; Muharrem Ergin (1962, 205-206), isim için *dar mânâsı ile isim*; isim, sıfat, zarf ve zamir için de, *geniş mânâsı ile isim* demektir. Haydar Ediskun (1985, 103), kelimeleri, sekiz çeşide ayırdıktan sonra, “Fiil soylu kelimeler terimi ile fiil kök ya da gövdelerini; isim soyundan kelimeler terimi ile de

fiil kök ya da gövdeleri dışında kalan kelimeleri belirtmiş olacağız.” demektedir. Banguoğlu (1974:151,152), Türkçede, “isim (nom) ve fiil (verbe)” olmak üzere iki kelime sınıfı bulunduğunu belirtmekte ve fiil dışındaki kelimelerin tümüne *isim*, sekiz kelime türünden biri olan dar anlamdaki isim için ise *ad* terimini kullanmaktadır.

Zeynep Korkmaz’ın kullandığı “isim soylu kelime” ile Vecihe Hatiboğlu’nun kullandığı “ad soylu sözcük” adlandırmaları, terimden çok tanıma benzemektedir. Aynı anlamdaki “ad” ve “isim” kelimelerini farklı kavramlar için kullanmak ise özellikle öğrencilerin kafasını karıştıracakı kanısındayım.

Hem kavramların ve kafaların netleşmesi hem de tanım ve terim kolaylığı olması bakımından, sekiz kelime çeşidinden biri olan isme, *isim*, isim dışında kalan, ancak, söz dizimi içinde isim gibi kullanılan, isim muamelesi gören fiil dışındaki diğer kelimelere *isimsi*, isim muamelesi gören kelimedenden büyük söz birliklerine de *isimlik* demenin uygun olacağı kanısındayım.

“*Sevdiklerim* göçüp gidiyorlar birer birer / Ay geçmiyor ki almayayım gamlı bir *haber*”(Yahya Kemal 1961: 103), “*Mehlika Sultan’a âşık yedi genç/ Gece şehrin kapısından çıktı.*” (Yahya Kemal: 1961: 115), “«*Yârab! Hele kalb ağrılarım durdu.*” diyordum (Yahya Kemal 1961: 125) dizelerinde “haber”, yapı bakımından kelime, işlev bakımından isim; “sevdiklerim”, asıl işlevi fiilin hareket vasfını belirten, burada da isim gibi kullanılan bir fiil şekli; “Mehlika Sultan’a âşık yedi genç” yapı bakımından sıfat tamlaması, cümledeki işlevi bakımından özne, söz dizimi içerisindeki işlevi bakımından isim gibi kullanılan, isim muamelesi gören bir unsur; “Yârab! Hele kalb ağrılarım durdu.” yapı bakımından cümle, söz dizimi içerisindeki yeri bakımından, isim gibi kullanılan, isim muamelesi gören bir unsur, cümle ögesi olarak nesnesidir. Yapı bakımından birbirinden tamamen farklı olan ancak, söz dizimi içerisinde isim gibi kullanılan, isim muamelesi gören bu unsurların tümünü, kelime çeşidini karşılayan bir terim olan “isim”le karşılamak mümkün mü? Bana göre, “haber” *isim*, aslında isim olmayan ama geçici olarak isim işlevinde kullanılan “sevdiklerim” *isimsi*, “Mehlika Sultan’a âşık yedi genç” sıfat tamlamasıyla, “*Yârab! Hele kalb ağrılarım durdu*” cümlesi de, isim gibi kullanıldıkları için *isimlik* terimleriyle karşılanmalıdır.

2.2. Sıfat, sıfatımsı,sıfatlık

“*Dönülmez akşamın* ufkundayız. Vakit çok geç / Bu son fasıldır ey ömrüm, nasıl geçersen geç!” (Yahya Kemal 1961: 88) dizelerinde, biri “son fasıl”, diğeri “dönülmez akşam” olmak üzere iki adet sıfat tamlaması

vardır. “son fasıl” tamlamasında “son”, “dönülmez akşam” tamlamasında ise “dönülmez” sıfattır; ancak her iki kelime de yapı ve karakter olarak birbirlerinden farklıdırlar. “son” isim, sıfat ve zarf olarak kullanılabilen bir kelime, “dönülmez” sıfat-fiili ise, aslında sıfat olmayan, ancak, söz dizimi içerisinde sıfat gibi kullanılan, sıfat muamelesi gören bir kelimedir. Bu iki özelliği birbirinden ayırabilmek için, “son”a sıfat, “dönülmez” sıfat-fiiline ise “sıfatımsı” dememiz gereklidir. “*Işıқта başlayıp ışıқта biten, on iki saatlik, kısa, hafif, yaşanması kolay bir günümüz vardı* (Ahmet Haşim 1969: 102) cümlesinde, “ışıkta başlayıp ışıқта biten, on iki saatlik, kısa, hafif, yaşanması kolay bir günümüz” cümle ögesi olarak da özne, yapı olarak sıfat tamlamasıdır. Bu sıfat tamlamasının içindeki kelime ve kelime gruplarından, “ışıkta başlayıp ışıқта biten” sıfat-fiil grubu, “on iki saatlik” sıfat tamlaması, “kısa”, “hafif” ve “bir” kelimeleri sıfat, “yaşanması kolay” isnat grubudur. Bu unsurlar, “gün” kelimesinin önünde, işlev olarak teker teker sıfat konumunda olmakla birlikte, yapı olarak, üç ayrı grup oluşturmaktadırlar. Buna göre, “kısa”, “hafif” ve “bir” kelimeleri sıfat, sıfat gibi kullanılan “ışıkta başlayıp ışıқта biten”, “on iki saatlik” ve “yaşanması kolay” kelime grupları ise, *sıfatlık* tır.

2.3. Zamir, zamirimsi, zamirlik:

“*Damarlarındaki son damlaların gelir sırası...* (Ersoy 1944: 274)” dizesini, “Damarlarındakilerin gelir sırası” biçimine soktuğumuz zaman “*Damarlarındaki*” zamir görevini üstlenir; ancak kelime çeşidi olarak zamir değil “zamirimsi”dir. Benzer bir durumu “Hocazâdem, bakalım, bir de *bizimkinden* çek (Ersoy 1944: 298).” dizesinde görüyoruz. “biz” zamiri birinci çokluk kişiyi karşılıyor, ama “bizimki” içilen bir nesneyi karşılıyor. Karşılıdığı nesneyi de geçici olarak karşılıyor. Öyleyse, “biz” birinci çoklu kişi zamiri, “bizimki” ise, birinci çokluk kişinin dışında içilecek bir nesneyi karşılayan zamir görevinde kullanılan bir kelime, yani “zamirimsi”dir.

“*Şu karşımdaki* mahşer de öyle haşrolacak (Ersoy 1944: 285).” dizesinde “şu karşımdaki” aitlik grubudur ve “mahşer”in sıfatıdır. “mahşer” kelimesi kaldırılırsa, “şu karşımdaki” zamir göreviyle “mahşer”i karşılar. “*Benim arkamdaki* düşman bana mevlid mi okur (Ersoy 1944: 328) ?” dizesinde de “benim arkamdaki” sıfatı, önündeki ‘düşman’ kelimesi kalkarsa, düşmanı karşılayan zamir görevini üstlenir. Bu durumda, “şu karşımdaki” ve “benim arkamdaki” aitlik grupları, *zamir* değil *zamirlik* olmalıdır.

2.4. Zarf, zarfımsı, zarflık:

Söz dizimi içerisindeki işlevleri açısından bakıldığında, “Sevdiklerim göçüp gidiyorlar birer birer” (Yahya Kemal 1961: 103) dizesindeki “göçüp” ile “birer birer”; “Kimdir o, nasıldır diye rüzgârlara sordum.” (Yasya Kemal: 124) dizesinde “Kimdir o, nasıldır diye”; “Güzün vapurlar bizim köye yaz insanlarından başka insanlar da getirir” (Abasıyanık, 1952. 9) cümlesindeki “güzün”; “İki yüz adım kadar yürüdüktan sonra karşı kaldırıma geçti (Taner, 1971: 166)” cümlesindeki “iki yüz adım kadar” ve “iki yüz adım kadar yürüdüktan sonra” unsurları zarf görevindedir; ancak, söz dizimindeki işlevi bakımından aynı görevde bulunan unsurlardan “güzün” kelime, “göçüp” zarf-fiil, “birer birer” ikileme; “Kimdir o, nasıldır diye”, “iki yüz adım kadar”, “iki yüz adım kadar yürüdüktan sonra” edat grubudur. Söz dizimi içerisindeki görevde birleşen bu unsurlar, biçimde ve yapıda birbirlerinden tamamen farklıdır. Bu unsurlar kendi içlerinde değerlendirildiklerinde, “güzün” zarf, “göçüp” zarf görevinde kullanılan bir kelime yani “zarfımsı”; “Kimdir o, nasıldır diye”, “birer birer”, “iki yüz adım kadar”, “iki yüz adım kadar yürüdüktan sonra” biçimindeki kelime grupları ise “zarflık”tır. Buna göre her zaman zarf olarak kullanılan kelimelere *zarf*, geçici olarak zarf görevinde kullanılan kelimelere *zarfımsı*, zarf görevinde kullanılan kelime gruplarına da *zarflık* demek, zarf çeşitleri arasındaki farklılıkları ortaya koyması bakımından yararlı olacaktır.

2.5. Fiil, fiillik:

“Fânî ömür biter, bir uzun sonbahar olur./ Yaprak, çiçek ve kuş dağılır, târümâr olur.” (Yahya Kemal 1969: 81) dizelerinde, “biter” yüklemine “bit-”, “bir uzun sonbahar olur” yüklemine “bir uzun sonbahar ol-”, “târümâr olur” yüklemine, “târümâr ol-” yüklemelerin fiil kısmını oluşturmaktadırlar. Bu yüklemelerde, “bit-” de fiil, “bir uzun sonbahar ol-” ile “târümâr ol-” da fiildir. Ayrıca, “bir uzun sonbahar ol-” ile “târümâr ol-”daki “ol-” da fiildir; ama, “bir uzun sonbahar ol-” ile “târümâr ol-” işlevsel olarak “bit-” fiilinden farksız olmakla birlikte, yapı ve anlam ilişkisi bakımından tamamen farklıdır. İşte bu farklılığı belirtebilmek için, kelime olan “bit-” ile “ol-”a *fiil*, birleşik fiil durumundaki “bir uzun sonbahar ol-” ile “târümâr ol-”a *fiillik* demek daha uygun olacaktır. Böylece, kelime türü olarak kullandığımız *fiil* teriminin yanına, birleşik fiiller için kullandığımız *fiillik* terimini ekleyerek, iki farklı yapıyı iki farklı terimle karşılamış olacağız.

2.6. Ünlem, ünlemsi, ünlemlik:

Ünlem, ünlemsi ve ünlemlik farkına gelince, daima ünlem olarak kullanılan kelimeler “ünlem”, geçici olarak ünlem görevinde kullanılan kelimelere “ünlemsi”, ünlem görevinde kullanılan, kelimededen büyük söz birlikleri için ise “ünlemlik” denmelidir. Buna göre, “*Eyvah! Beş on kâfirin imanına kandık (Ersoy 1944: 176)*” dizesinde “eyvah” ünlem; “*Nasıl, ey yolcu, bin lânet gelip ezmez ki vicdanı (Ersoy 1944: 166)*”, “*Vefasız yurd! Öz evlâdın için olsun, vefân yok mu?*”, “*Ey bunca zamandır bizi te'dib eden Allah; / Ey âlem-i İslâmı ezen, inleten Allah! / Bizler ki Senin ya'd-ı İlâhine inandık; / Bizler ki bin üç yüz bu kadar yıl Seni Andık*” (Ersoy 1944, 245) dizelerinde “ey yolcu”, “vefasız yurd”, “Ey bunca zamandır bizi te'dib eden Allah; / Ey âlem-i İslâmı ezen, inleten Allah!” ünlem grupları “ünlemlik” olmalıdır; zira bunlardan “ey yolcu” ile “Ey bunca zamandır bizi te'dib eden Allah/ Ey âlem-i İslâmı ezen, inleten Allah ” ünlem grubu, “vefasız yurd” ise sıfat tamlamasıdır. Bunların yanında “Mehmet!”, veya “Hülya!” seslenmelerinde “Mehmet” ve “Hülya” geçici olarak ünlem görevinde kullanılan “ünlemsi”lerdir.

2.7. Bağlaç, bağlacımsı, bağlaçlık:

Türkçede bağlaç olan kelimeler bellidir. Bunlar, *ve, veya, fakat, ancak, yalnız, ama, çünkü, mademki, oysa ki, nitekim, mamefih, kaldı ki*, gibi kelimelerdir. Bu yerleşik ve her zaman bağlaç olarak kullanılan kelimeler yanında, geçici olarak bağlaç görevinde kullanılan kelime, kelime grubu ve kalıplaşmaya doğru giden cümleler vardır. Daha önceki dönemlerde olduğu gibi, geçici olarak veya kalıplaşarak bağlaç gibi kullanılan kelime ve kelime grupları arasından zamanla tamamen bağlaçlaşanlar da olabilir. Ne var ki, bağlaç olarak kullanılan belli sayıdaki kelimeyle geçici olarak bağlaç görevinde kullanılabilen kelime ve kelime grupları dışında kalan hiçbir kelimeyi bağlaç olarak kullanamayız.

Her zaman bağlaç görevinde kullanılan kelime *bağlaç*, geçici olarak bağlaç görevinde kullanılan kelimeler *bağlacımsı*, bağlaç görevinde kullanılan kelimededen büyük söz bölüklerine ise *bağlaçlık*'tir.

Necmettin Hacıeminoğlu (1971) bağlaçlar arasında, *aksi halde* (116), *bak* (122), *bakalım, bakarsın, bakın* (123), *bereket versin* (127), *bununla beraber* (132), *sanasın / sanasın kim* (190), *sorar mısın* (191), *şöyle dursun* (192), *varsa / var ise* (200), *varsın* (201) sözlerine de yer vermiştir. Cümle ve kelime grubu değerinde olan bu unsurların verilen örneklerde bağlaç olarak kabul edilip edilmeyeceği tartışılabilir; ancak, bunları bağlaç olarak kabul etmeyen kimseler bile, farklı bir kullanımda olduklarını kabul etmek durumundadır. İlgili cümlelerde, bir kelime çe-

şidi olan bağlaç görevinde kullanılmaları, bu kelime grubu ve cümlelerin tamamen bağlaç olduklarını göstermez; zira, bağlaç kullanımı yanında, asıl görevlerinde de kullanılmaktadırlar. Buna göre, *bak, bakalım, bakarsın, bakın, sanasın / sanasın kim, sorar mısın, varsa / var ise, varsın* bağlacımsı; *aksi halde, bereket versin, bununla beraber, şöyle dursun*, bağlaçlıktır.

2.8. Edat

Edat, kelime türleri arasında kendisi olan, kendisinin yerine geçici de olsa başka kelimelerin pek kullanılmadığı bir kelime türüdür. Kelime grubu biçimindeki kullanımlara ise hemen hemen hiç rastlamayız.

3. Söz dizimi

Söz dizimi ile ilgili olarak da bazı terim eksikliklerini duyduğumuzu belirtelim. Burada, bunlardan sadece birkaç tanesine değinmekle yetineceğiz.

3.1. Basit cümle

Basit cümlelerin ne olup ne olmadığı konusunda dilcilerin tümünün aynı görüşü paylaşmadığını, bazı dilcilerin, içerisinde fiilimsi bulunan cümleleri girişik birleşik cümle saydığını biliyoruz. Bana göre, bir duygu veya düşüncüyü tam olarak ifade etmedikleri, şahıs ve kip bildirmedikleri için, fiilimsileri cümle saymamak gerekir. Bu ölçüye göre de içerisinde fiilimsi bulunan tek yüklemliler cümle, basit cümledir; ancak, içerisinde hiçbir fiilimsi bulunmayan basit bir cümleyle, içerisinde fiilimsilerin her türlü anlatım genişliği ve zenginliği bulunan basit bir cümleyi eş değer saymak da oldukça güçtür. Bunu, içerisinde pek çok fiilimsi bulunan “Karanlık kıyılarına doğru ilerlediğimiz ölüm denizinden sıçrayan köpük serpintileri gibi, şakaklarında ilk beyaz saçlar belirmeye başlayan, kırk yaşına basmış okuyuculara soruyorum.” (Ahmet Haşim 1969, 125) cümlesiyle, “Harp ve zafer, kolay iş değildir. Dünya savaşı, bunu bütün kavgacı milletlere öğretti.” (Ahmet Haşim 1969, 73) cümlelerini karşılaştırdığımız zaman da görebiliriz. Zaten, içerisinde fiilimsi bulunan cümleleri birleşik cümle sayma isteği veya ihtiyacı da bu ve buna benzer gerekçelerden doğmaktadır. Onun için, basit cümleleri iki gruba ayırarak, içerisinde fiilimsi bulunmayan basit cümleyle *salt basit cümle*, içerisinde fiilimsi bulunan basit cümleyle de *girişik basit cümle* denmesinin uygun olacağını düşünüyorum.

3.2. Cümlelerin altıncı ögesi: Bağımsız tümleş

Cümlelerin altıncı ögesi olan ve yükleme sorulan hiçbir soruya cevap vermeyen unsurlara, gramer kitaplarının ve dil bilgisi sözlüklerinin pek çoğunda yeteri kadar yer verilmemiştir. Muharrem Ergin'in (1962: 379) *cümle dışı unsur* dediği bu cümle ögesine, bağımsız tümleş demenin daha uygun olacağını, daha önce, Türk Dili dergisinde çıkan bir yazımda önermiştim (Özmen: 226-227). Onun için bu konu üzerinde durmayacağım.

3.3. Fiilimsilerde öge

Cümleyi ve cümledeki unsurların kimliğini yüklem belirler. Nasıl kelimeler, söz dizimi içerisinde birbirlerine karşı olan durumları bakımından türlere ayrılıyorsa, cümle içerisindeki çeşitli unsurlar da, yüklem karşısında, *özne*, *nesne*, *zarf tümleci*, *dolaylı tümleş* ve *bağımsız tümleş* diye beş ögeye ayrılır. Cümledeki öge sayısı, yükleme birlikte altı olur. Bu ögelerin benzerlerinin fiilimsilerde de bulunduğunu biliyoruz. Eğer, *yüklem*, *özne*, *nesne*, *zarf tümleci*, *dolaylı tümleş* ve *bağımsız tümleş* cümle ögesi ise, fiilimsilerdeki benzerlerine ne dememiz gerekir? Fiilimsileri, hüküm bildirmediği, bir duyguyu bir düşünceyi tam olarak ifade edemedikleri, şahıs ve kip bildirmediği için cümle olarak kabul etmediğimizi yukarıda belirtmiştik. Hâl böyle olunca, fiilimsi gruplarında bulunan unsurlara, *yüklem*, *özne*, *nesne*, *zarf tümleci*, *dolaylı tümleş* ve *bağımsız tümleş* adını vermemiz ne kadar uygundur? Bir fiilimsi öbeğinde, kip ve kişi ifadesi olmayan, bir duyguyu bir düşünceyi tam olarak anlatmayan fiilimsiye *yüklem* demek kavram karışıklığına yol açmaz mı? Sanırım aynı şeyi özne açısından da söyleyebiliriz. Bir cümledeki özneye, bir fiilimsideki eylemi yapan veya bir eyleme maruz kalan unsuru eş değer sayabilir miyiz? Yapılan bütün tanımlarda, öznenin yalın hâlde bulunduğu ifade edilmiştir. Oysa, sıfat-fiil öbeklerinde özne, tamlayan durumunda bulunabilmektedir. “çocukların getirdiği çiçekler” sıfat tamlamasında, sıfat, sıfat-fiil grubundan oluşan bir isim tamlamasıdır. Bu isim tamlamasında “çocuklar” hem isim tamlamasının tamlayanı hem de, “getirdik” sıfat-fiilinde işi yapandır. Böyle bir yapı içerisinde “iş yapan” unsuru, cümledeki özne ile eş değer saymanın güç olduğunu düşünüyorum. Elbette bunu, fiilimsilerdeki diğer unsurlar için de söyleyebiliriz; ancak, en belirgin fark, fiilimside ve fiilimsideki işi yapan unsurda kendisini göstermektedir. Diğer ögeler için olmasa bile en azından, fiilimsi grubunda, eylemi yapan veya olana, özne yerine *özne*; fiilimsi unsuruna ise yüklem yerine *yüklemci* denmesinin uygun olacağını düşünüyorum.

Sonuç olarak, Türkçede bazı kelimeler, söz dizimi içerisindeki durumuna göre, *isim*, *sıfat* veya *zarf* olarak kullanılabilirle birlikte, aynı şeyi, *zamir*, *edat*, *bağlaç*, *ünlem* ve *fiil* için söylemek mümkün değildir. Fiil dışındaki kelime türlerinin isim çekim ekleri alabilmeleri onların isim olduğunu değil, olsa olsa isim gibi kullanıldığını, isim muamelesi gördüğünü gösterir. Ayrıca, isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil eki almış bir kelimeyi de yapım ekiyle türemiş kelimeler arasına koymamak, onların farklılıklarını da belirtmek durumundayız. Bunun için kelime türlerini karşılayan *isim*, *sıfat*, *zarf*, *zamir*, *fiil*, *ünlem*, *bağlaç* ve *edat* terimleri yanında, her kelime türü yerine geçici olarak kullanılan kelimeler için, *isimsi*, *sıfatımsı*, *zarfımsı*, *zamirimsi*, *ünlemsi*, *bağlacımsı*; kelime türlerinin yerine kullanılan kelime grubu veya cümle durumundaki unsurlar için, *isimlik*, *sıfatlık*, *zarflık*, *zamirlik*, *fiillik*, *ünlemlik*, *bağlaçlık* terimlerini kullanmak, kavramların netleştirilmesi bakımından yararlı olacaktır. Bunların yanında, hem cümle kavramını daha da netleştirmek hem de cümle unsurlarıyla fiilimsi unsurları arasındaki farklılıkları ortaya koyabilmek için, bazı yeni terimlere de ihtiyacımız vardır.

Düşüncemizde oluşan kavramları, tanımlama ve dolaylı yollardan anlatmak yerine, onları adlandırıp kendi adıyla ifade etmek en uygun yoldur. Bilim dallarındaki, terimlerin oluş nedeni de zaten budur. Yukarıda söz konusu ettiğim terimleri önerirken, kavramların daha da berraklaşması düşüncesinden yola çıktım; zira ders anlatırken, kavramların sınırları belirlenmediği için, terimlerin içerisinde birden çok kavram bulunduğu için, hep sıkıntı çektim. Benim önerdiğim terimler, beğenilmeyebilir. *Sıfatımsı*, *zarfımsı*, *bağlacımsı*, *zamirimsi*, yerine *sıfatsı*, *zarfsı*, *bağlaçsı*, *zamirsi*; *yüklemcik* yerine *yüklemsi*, *öznecik* yerine *özneysi* de denebilir. Belki başka terimler de önerilebilir; ama sonuçta önemli olan, fikirlerimizi daha net bir biçimde anlatma imkânını veren terim zenginliğine kavuşmaktır.

Taranan Eserler

- Abasıyanık, Sait Faik 1952. *Son Kuşlar*. Varlık Yayınları, İstanbul.
Ahmet Haşim 1969. *Bize Göre Gurebâhâne-i Laklakan Frankfurt Seyahatnamesi*. Hazırlayan: Mehmet Kaplan, 1000 Temel Eser 17, M.E.B. Devlet Kitapları, İstanbul.
Ersoy, Mehmet Akif 1944. *Safahat*. İnkılâp Kitabevi, İstanbul.
Taner, Haldun 1971. *Hikâyeler*, Cilt:2, Bilgi Yayınevi, Birinci Basım, Ankara.
Yahya Kemal 1961. *Kendi Gök Kubbemiz*. Yahya Kemal Külliyyatı:1,

Kaynakça

- Banguoğlu, Tahsin 1974. *Türkçenin Grameri*, İstanbul.
Deny, Jean 1491. Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi), Tercüme eden: Ali Ulvi Elöve, İstanbul.
Dilâçar, A. 1989. Gramer: Tanımı, adı, kapsamı, türleri, yöntemi, eğitimdeki yeri ve tarihçesi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1971*, 2. Baskı, 83-145.
Ediskun, Haydar 1985. *Türk Dilbilgisi*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
Ergin, Muharrem 1962. *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No. 785'ten genişletilmiş ikinci baskı, İstanbul.
Gencan, Tahir Nejat 1975. *Dilbilgisi*. Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları: 418, İstanbul.
Hacıeminoğlu, M. Necmettin 1971. *Türk Dilinde Edatlar*, M.E.B. Devlet Kitapları, İstanbul.
Hatiboğlu, Vecihe 1978. *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü* (Geliştirilmiş Üçüncü Baskı). Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No. 276, Ankara.
Korkmaz, Zeynep 1992. *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları: 575, Ankara.
Özmen, Mehmet 1995. Cümlenin altıncı ögesi ve bir terim önerisi. *Türk Dili*, S. 519, s. 225-227.
Topaloğlu, Ahmet 1989. *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. Birinci Basım, Ötüken Neşriyat A.Ş., İstanbul.
Türkçe Sözlük 1998. 9. Baskı, Türk Dil kurumu Yayınları:549, Ankara.
Vardar, Berke; Güz, N.; Öztokat, E.; Rifat, M.; Senemoğlu, O.; Sözer, E. 1980. *Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları: 471, Ankara.